

ПАТОМОРФОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА НЕКОТОРЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ЖИВОТНЫХ, КОТОРЫЕ В ПОСЛЕДНЕЕ ВРЕМЯ ПОЛУЧИЛИ
ШИРОКОЕ РАСПРОСТРАНЕНИЕ В СТРАНАХ СНГ

Щетинский И.М., к.в.н., доцент, garik1937@mail.ru, Ляхович Л.М., к.в.н., доцент, Захарьев А.В., к.в.н.,
и.о. доцента, Ульяницкая А.Ю., к.в.н., и.о. доцента

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков.

Аннотация. Констатировано, что в последнее время в Украине и в других странах СНГ участились случаи эперитрозооза свиней, пролиферативного энтерита свиней, колибактериозного уроцистотубулонефрита и отравления крупного рогатого скота пирролизидиновыми алкалоидами.

Приводятся данные общей характеристики указанных заболеваний и о их патоморфологии, в качестве последней приводятся ранее неизвестные, установленные авторами статьи элементы.

Ключевые слова: микоплазмоз, эперитрозооз, пролиферативный энтерит свиней, *Lawsonia intracellularis*, уроцистит + восходящий тубулонефрит, HUS, геморрагический уросиндром, кишечная палочка типа 0157:H7, пирролизидиновых алкалоидоз, вено-окклюзионная болезнь, перивенулярный ретикулосклероз.

PATHOMORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SOME DISEASES OF AGRICULTURAL
ANIMALS, WHICH RECENTLY BECAME WIDESPREAD IN CIS COUNTRIES.

Shchetynskyy I.M., cand. of vet. science, ass. professor, garik1937@mail.ru
Ljachovitch L.M., cand. of vet. science, ass. Professor, Uljanitskaya A.U. cand. of vet. Sciens,
Zakharjev A. V., cand. of vet. science

Kharkov state zooveterinary Academy, Kharkov.

Summary. Have been determined, that in recent years in Ukraine and other CIS countries, the cases eperitrozoosia swine proliferative enteritis pigs kolibakteriozno urotsistotubulonefrita and poisoning cattle pyrrolizidine alkaloids. The data of the general characteristics of these diseases and their pathomorphology, given in the last previously unknown elements established by the authors.

Key words: mycoplasmosis, eperitrozoosis, pig's proliferative enteritis, *Lawsonia intracellularis*, urocystitis + ascending tubulonefritis, HUS, hemorrhagic urosindrom, type of *E. coli* 0157: H7, pyrrolizidine alkaloidosis, veno-occlusive disease, perivenular retikulosklerosis.

Розділ 14

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

УДК 619: 614. 31. 377. 35

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ КАФЕДРОЮ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА СУДОВОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЗООВЕТЕРИНАРНОЇ АКАДЕМІЇ В УМОВАХ ВИРОБНИЦТВА

Бондаревський М.М. к. вет. н. в.о. доцента
Яценко І.В., д. вет. н., академік АН ВО України, професор
Головко Н.П., асистент

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. В статті проаналізовано заходи, які здійснюються викладачами кафедри ветеринарно-санітарної експертизи та судової ветеринарної медицини ХДЗВА з метою підвищення ефективності проведення лабораторних і практичних занять з ветеринарно-

санітарної експертизи. На прикладі проведення занять у виробничих умовах показано можливість вдосконалення практичних навичок студентів з використанням матеріально-технічної і методичної бази профільних підприємств та закладів.

Ключові слова: ветеринарна-санітарна експертиза, практична підготовка студентів, безпечність і якість продукції.

Опанування студентами Харківської державної зооветеринарної академії практичних навичок з ветеринарно-санітарної експертизи на промислових підприємствах та в державній лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи агропродовольчого ринку Богодухівського району Харківської області вже стало доброю традицією. Саме з такою метою викладачами кафедри ветеринарно-санітарної експертизи та судової ветеринарної медицини регулярно здійснювались виїзні практичні заняття студентів факультету ветеринарної медицини до профільних закладів і переробних підприємств цього району.

Підготовка кваліфікованих фахівців з ветеринарної медицини є пріоритетним завданням співробітників кафедри. Форми викладання студентам навчального матеріалу повинні бути різноманітними і відповідати сучасним економічним вимогам країни у висококваліфікованих кадрах. Тому інновації, які дають змогу підвищити ефективність підготовки студентів завжди підтримуються ректоратом і деканатом ФВМ академії.

Загальні питання організації ветеринарної справи, і зокрема, збезпечності і якості продукції, студенти засвоюють під керівництвом начальника управління ветеринарної медицини у Богодухівському районі Зміївського І.С. Можливість ознайомитись на місці з принциповою схемою устрою закладу державної ветеринарної медицини і принципами його функціонування дає можливість студентам відчувати себе майбутніми працівниками установи. А можливість отримати відповіді на будь-які професійні питання поглиблює знання студентами як теорії, так і практичної сторони майбутньої спеціальності.

Заняття в Управлінні ветеринарної медицини м. Богодухів, 2013 р.

Надання практичних навичок з ветеринарно-санітарної експертизи та відпрацювання методик проведення окремих експертних досліджень студенти мають можливість в умовах державної лабораторії ветеринарної санітарної експертизи ринку м. Богодухів. Перебуваючи на ринку студенти знайомляться як із загальним розташуванням павільйонів, особливою торгівлі продуктами тваринного і рослинного походження, так і з специфікою проведення їх ветеринарно-санітарної експертизи.

Студенти мають можливість проводити дослідження безпечності та якості продуктів, що реалізуються на ринку. Майстер-клас з проведення експертних досліджень безпосередньо очолює завідувач лабораторією Голуб І.П. – лікар ветеринарної медицини з 30-річним досвідом роботи в умовах ринку. Студенти відстежують всі етапи проведення ветеринарно-санітарної експертизи будь-якого продукту, що реалізується на ринку – від відбору проб до видачі експертного висновку і нанесення позначки придатності на необроблені продукти забою тварин.

В державній лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи ринку (м. Богодухів, 2013 р.)

На Центральному ринку м. Харків працюють дві лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи – одна з проведення ветеринарно-санітарної експертизи м'ясопродуктів, продукції рослинного походження, апіпродуктів; інша – молока і молочних продуктів. Лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи ринку повністю забезпечені всім необхідним обладнанням і реактивами, що дозволяє забезпечити широкий спектр проведення експертних досліджень у виробничих умовах.

Практичне заняття в умовах державної лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи Центрального ринку (м. Харків)

Проведення практичних занять дозволяє студентам не лише відпрацювати окремі практичні навички в умовах лабораторії, а й накопичити матеріал для виконання тематики курсових робіт, що виконуються на кафедрі ветеринарно-санітарної експертизи та судової ветеринарної медицини Харківської державної зооветеринарної академії.

Іншим, безумовно позитивним, підсумком відвідування таких підприємств, як Богодухівський м'ясокомбінат, рибоконсервний завод «Екватор», державної лабораторії ветеринарної санітарної експертизи ринку є набуття студентами знань і матеріалів для виконання дипломних робіт.

Під час проведення занять на Богодухівському м'ясокомбінаті основна увага студентів зосереджена на аналізі супровідних документів на сировину тваринного походження. Студенти могли спостерігати основні технологічні операції у процесі виготовлення ковбасних виробів.

Перебуваючи на підприємствах студенти працювали під керівництвом викладача кафедри та офіційного лікаря ветеринарної медицини закладу чи підприємства. Крім того, протягом проведення заняття на всіх об'єктах студентам постійно надавались консультації начальником Управління ветеринарної медицини у Богодухівському районі Зміївським І.С.

У виробничому цеху Богодухівського м'ясокомбінату

Заняття з ветсанекспертизи на базі Харківської регіональної лабораторії ветеринарної медицини під час навчальної практики

Рибоконсервний завод м. Богодухів «Екватор» є потужним підприємством, що випускає за добу десятки тисяч банок різноманітних рибних консервів. Студенти відстежили всі ланки технологічного процесу виготовлення консервів: від дефростації сировини до маркування і пакування готової продукції. Виробництво заводу включає три основних цехи виробництва, які забезпечують випуск рибних консервів у томатному соусі, у власному соку та олії та шпротний цех. До основних допоміжних підрозділів входять: лабораторія виробничого ветеринарного контролю, холодильні камери, транспортне відділення та ін. На підприємстві впроваджено систему контролю якості продукції НАССР, не використовуються барвники, копчення риби проводиться на основі лише натуральних продуктів. У всьому цьому студенти впевнились на власні очі.

Технологічна лінія вироблення сардин на рибзаводі «Екватор» (м. Богодухів)

Найбільш дієвим було відпрацювання практичних навичок студентами під час відвідування виробничої лабораторії ветеринарно санітарної експертизи рибоконсервного заводу «Екватор». Студенти мають змогу проведення ветеринарно-санітарної експертизи рибних консервів: сардини, скумбрії й сайри в олії, шпроти в маслі, бички в томатному соусі. Причому деякі консерви були представлені у різних видах упаковки, у том числі скляної.

Цех з виготовлення шпрот на рибоконсервному заводі «Екватор» (м. Богодухів, 2013 р.)

Завдяки проведенню занять на рибоконсервному заводі «Екватор» студенти мають можливість простежити всі етапи ветеринарно-санітарного контролю продукції на прикладі діючої системи НАССП, зрозуміти її суть. Саме наявність цієї досконалої і визнаної в світі системи дозволяє імпортувати продукцію заводу в інші країни.

Викладачі кафедри використовують всі можливості для розширення кількості таких занять, які багаторазово проводились в умовах закладів і підприємств міста Харкова і області, таких як Харківська регіональна державна лабораторія ветеринарної медицини, Чугуївський м'ясокомбінат, лабораторія оцінки якості кормів та продуктів тваринного походження Інституту тваринництва НААНУ, Український науково-дослідний інститут масел та жирів НААНУ, агропродовольчі ринки м. Харкова та районів Харківської області.

Для удосконалення навчального процесу та кращого засвоєння студентами навчального матеріалу викладачі кафедри проводять виїзні заняття до Українського науково дослідного інституту олій та жирів. Де студентам доступно викладається інформація про технологію виробництва різноманітних видів олій, масел та жирів, методи переробки олій (гідратація, рафінація, дезодорація, вінтерізація, відбілка, гідрогенізація), методами виробництва рослинних білків, методами виробництва маргаринів, спредів, майонезу і навіть мила. Також проводиться ознайомлення студентів з документацією, методами проведення досліджень, новітньою технікою для досліджень, а також тонкощами проведення дегустаційної оцінки різноманітних виробів (шоколадних цукерок, майонезі, соусів, масел, олій тощо). Співробітники інституту з задоволенням проводять екскурсії для студентів лабораторіями інституту, ознайомлюючи їх з новітніми методами досліджень в галузі масложирової промисловості. Студенти із задоволенням сприймають інформацію та ознайомлюються з новітньою технікою.

Практичне заняття на базі Українського НДІ масел і жирів НААН України, 2013 р.

Отже, впровадження в навчальний процес практичних занять в умовах виробництва, на нашу думку, вдало доповнює теоретичний і лабораторно-практичний матеріал, який викладається на кафедрі ветеринарно-санітарної експертизи та судової ветеринарної медицини.

МЕТОДИКА ОРГАНИЗАЦИИ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ КАФЕДРОЙ ВЕТЕРИНАРНО-САНИТАРНОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ И СУДЕБНОЙ ВЕТЕРИНАРНОЙ МЕДИЦИНЫ ХАРЬКОВСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗООВЕТЕРИНАРНОЙ АКАДЕМИИ В УСЛОВИЯХ ПРОИЗВОДСТВА

Бондаревский Н.М. к. вет. н., и.о. доцента

Яценко И.В., д. вет. н., профессор, академик АН ВО Украины

Головко Н.П., ассистент

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. В статье проанализированы мероприятия, которые осуществляются преподавателями кафедры ветеринарно-санитарной экспертизы и судебной ветеринарной медицины ХГЗВА с целью повышения эффективности проведения лабораторных и практических занятий по ветеринарно-санитарной экспертизе. На примере проведения занятий в производственных условиях показано возможность усовершенствования практических навыков студентов с использованием материально-технической и методической базы профильных предприятий и учреждений.

Ключевые слова: ветеринарно-санитарная экспертиза, практическая подготовка студентов, безопасность и качество продукции.

METHODOLOGY ORGANISATIONS PRACTICAL LESSONS OF THE CHAIR VETERINARY – SANITARY INSPECTION AND JUDICIAL VETERINARY MEDICINE KHARKOV STATE ZOOVETERINARY ACADEMY UNDER PRODUCTION CONDITIONS

Bondarevsky M.M. candidate of veterinary science, reader

Yachenko I.V., doctor of vet. science, academic ASHE of Ukraine, professor

Golovko N.P., Assistant

Kharkov State Zooveterinary academy, Kharkov

Summary. The article analyzes the activities carried out by teachers of the department of veterinary-sanitary and Forensic Veterinary expertise of the Kharkov State Zooveterinary Academy (KSZA) to improve effective conducting laboratory and practical training on veterinary – sanitary inspection. On the example of conducting classes in production conditions, the possibility of improving practical skills of students using the material-technical and methodological base of specialized enterprises and foundations is shown.

Key words: veterinary-sanitary examination, practical training students, safety and quality products.

УДК 619:615.015.4:611.018.54

**РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

Боровков С.Б., Вікуліна Г.В., Кібкало Д.В., к.вет.н., доценти

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. Виконуючи свої професійні обов'язки лікарі ветеринарної медицини повинні мати не тільки професійні знання, але й високі моральні та етичні якості. У статті наведені відомості та теоретичні положення професійної етики стосовно основних напрямів діяльності, що сформувалися внаслідок багатоговікової наполегливої праці лікарів гуманної та ветеринарної медицини.

Ключові слова: етика, лікар ветеринарної медицини.

Протягом усієї історії людства, яка нараховує багато тисячоліть, людям були потрібні фахівці, які б стояли на охороні здоров'я тварин – лікарі ветеринарної медицини. Минули роки, людство стало більш технологічним, але ця благородна професія не тільки не втратила своєї актуальності, але й залишається однією із найпрестижніших у світі.

Лікар ветеринарної медицини завжди був і залишається дуже важливим фахівцем у галузі сільського господарства. Тому недаремно існує крилатий вислів про те, що «Медицина лікує